

André Boone in tijdelijk paviljoen te Enschede

Tijdelijke schoonheid en bruisende buurtactiviteit

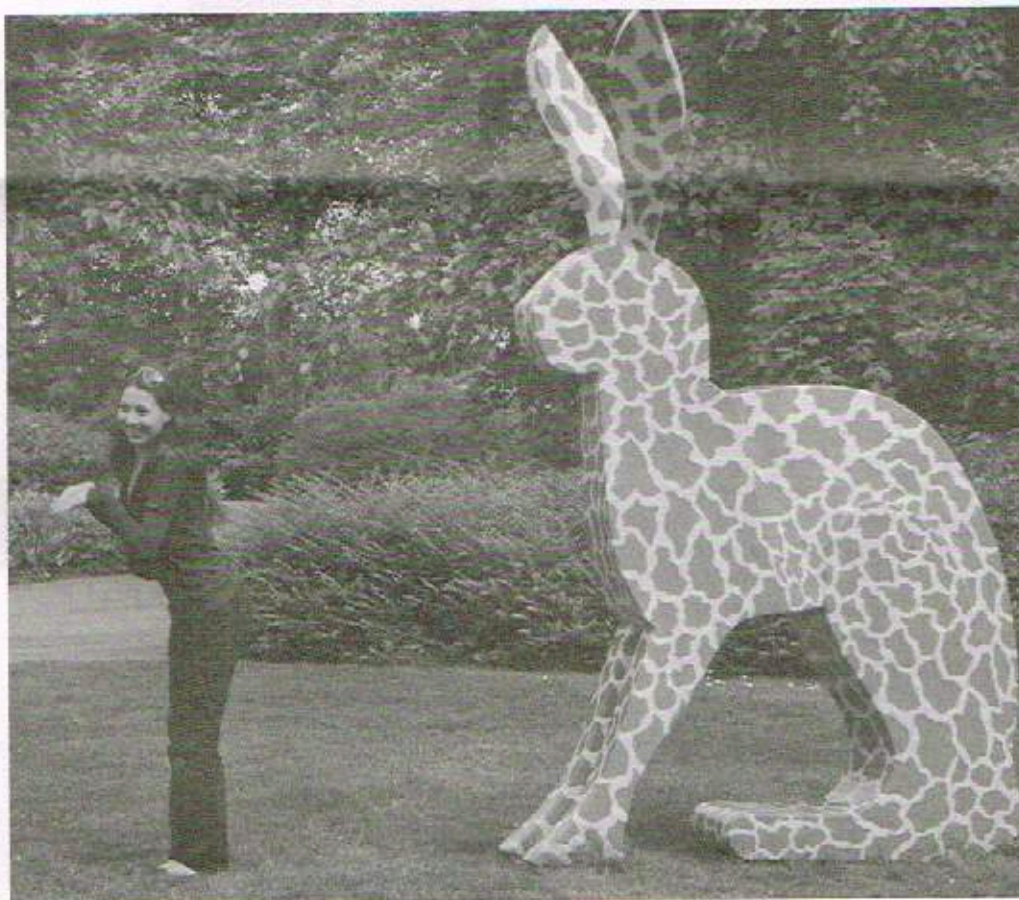
tekst: Dora Brandt
foto's: André Boone

In de Blekerstraat, nabij het stadscentrum van Enschede, is onlangs op wat de gemeente een pauzelandchap noemt een tijdelijk gebouw van zes bij dertig meter verzezen. Het zogeheten *Pet Paviljoen*, een stalen skelet met dubbelwandige muren van transparant golfplaat waarvan de spouw is opgevuld met geplette petflesjes, is ontworpen en gerealiseerd door *LOOS.FM Tijdelijke Monumenten*, een samenwerkingsverband van architect Michiel de Wit (met wie vorige week een interview in deze krant stond) en beeldend kunstenaar Filip Jonker. Het tijdelijke paviljoen wordt de komende vijf jaar veelvuldig en divers gebruikt voor activiteiten die inspelen op wijkinitiatieven en eveneens is het een plek is waar concrete voorlichting wordt gegeven over duurzaamheid en milieuvraagstukken.

Wil je tot de afgrond en dan naar beneden kijken, is vrijheid onbegrensd? Deze vraag van Boone is één van de meest actuele van deze tijd.

Er kan van alles: studenten begeleiden er huiswerkclubs, het Aki Artechlab en Saxion Hogeschool strijken er neer, evenals de moestuiniers van het wijkpark bij het paviljoen, buurtbewoners ontmoeten er elkaar en *Kunst boven het maaiveld*, een initiatief van galeriehoudster Chantal Uylen en

architect Michiel de Wit, gaat wisselende exposities organiseren in het Pet Paviljoen. De eerste kunstenaar die zij daarvoor hebben uitgenodigd is André Boone (1956), beeldhouwer en voormalig buurtbewoner. De kennismaking met het Pet Paviljoen is een ware sensatie door de verbluffende

aanblik van honderdduizenden verfromfaaide petflesjes die in geperste gedaante zitten ingeklemd tussen de doorzichtige sandwichwanden van het prachtig strak vormgegeven gebouw.

Is één van beide buitenwanden over de hele lengte gevuld met kleurloze exemplaren, de tegenoverliggende wand straalt je tegemoet in plastic van een kleur blauw die wat betreft zuiverheid haast kan wedijveren met het ultramarijn van Yves Klein.

De uitnodiging van Uylen en De Wit om hier te exposeren was voor Boone aanleiding zich eerst eens bezinnen op hoe zijn werk zich zou verhouden tot dit gebouw dat zo duidelijk al een object op zich is en daarnaast vroeg hij zich af of exposeren zou samengaan met de vele gebruiksfuncties van het paviljoen. Boone weet uit ervaring dat zijn beelden iets doen met mensen. Het is niet denkbeeldig dat wie van plan is serieus te gaan zitten vergaderen aan een van de grote tafels in plaats daarvan allerlei houdingen aanneemt passend bij of contrasterend met of hoe dan ook uitgedaagd door het dominerende drie meter hoge beeld met de cryptische titel *Dit is een giraf, ceci est une girafe, this is a giraf* (2008), zoals bezoekers van De Keukenhof in 2011 spontaan deden als reactie op het buitenproportionele dier.

Het beeld is in België door Museum Jan Vaerten en de Gemeente Beerse aangekocht en daartoe uitgevoerd in cortenstaal met een dikte van vijf millimeter en in twee kleuren geschilderd. De *haasgiraf* is voor Boone verbonden met Darwin's visie op het ontstaan van de diersoorten die zich generaties aanpassen aan de omgeving, zodat de sterksten overleefden; *biedt een bodem door droogte geen voedsel meer, dan biedt een lange nek kans om het hogerop te zoeken...* Toch lokt de langorige mutant in het Pet Paviljoen niet enkel vrolijkheid uit. Op de voetplaat staat een tekst in twee talen, Duits en Frans, een spannende combinatie, die oppert: *hoeveel vrijheid verdraag je? Wil je tot de afgrond en dan naar beneden kijken, is vrijheid onbegrensd?* Deze vraag van Boone is één van de meest actuele van deze tijd.

Roombeker

De beeldselectie die Boone in het Pet Paviljoen toont bewerkstelligt in eerste instantie een vriendelijke, onschuldig aandoende atmosfeer door kleurigheid, herkenbare vormen en aansprekende dierfiguren die associaties geven met fabels en sprookjes, hoewel het dreigende *West Side Story*, een donkere bom in de vorm van een vliegtuig, ofwel een vliegende bom waaruit geheimzinnige geluiden van een willekeurige radiozender opklinken, zich meteen al onttrekt aan zojuist gedane bewering.

West Side Story heeft verbintenis met Stanley Kubricks filmtechnisch baanbrekend gemaakte sciencefictionfilm *A Space Odyssey* (1968), die vanaf het moment van uitkomen de gemoederen verhitte door onder andere het aansnijden van thema's als de menselijke evolutie, buitenaards leven en reïncarnatie.

Een treffend kenmerk van een aantal van Boone's beelden is het principe van daadwerkelijk opeenstapelen van vormen met elk hun eigen betekenis, waarbij ieder element bijdraagt aan de betekenis van het geheel. Een bekend voorbeeld is *de Roombeker* (2003), een opeenstapeling met een computertoets als basis voor een haan met parmantig geheven snavel waarop een klokbekeer balanceert, hier als model uitgevoerd in hout.

Denk erom, het is niet zo, dat moest het eerste artikel zijn van ieder politiek program

Boone perst daarmee zo'n vierduizend jaar samen.

De klokbeke, één van de oudste grafvondsten in Enschede en in het bezit van het Rijksmuseum Twenthe voert naar ongeveer 2000 jaar voor Christus. Menig haan scharrelde in het recente verleden in de achtertuintjes van de Roombeekbewoners en was zijn taak eens wekken wekte en victorie kraaien, hier heft hij de erebeker aan wie die toekomt, de toets van de computer biedt toegang tot het heden, aldus comprimeert Boone vele eeuwen.

Het is niet zo

Het is onterecht niet zijn tekstwerk te vermelden dat in grote neonletters door de voorgevel van het Pet Paviljoen straalt met de vier onder elkaar geplaatste woorden:

HET IS NIET ZO.

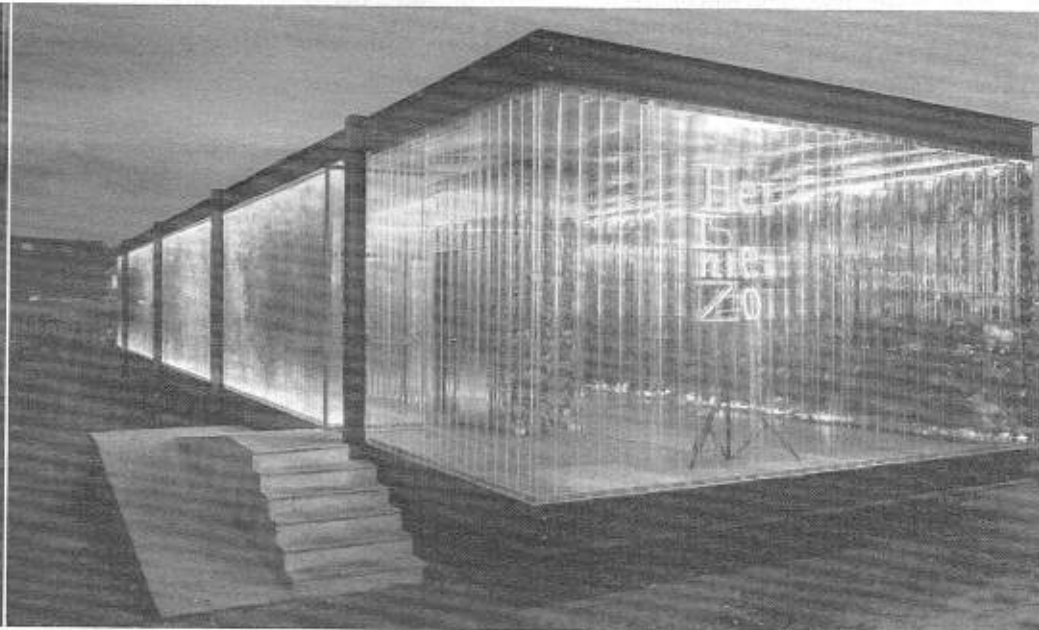
De tekst ontleende Boone aan de roman Drie rode rozen van Abel Herzberg. *Het is niet zo, dat moest je eigenlijk schrijven op de titelpagina van ieder boek, je moest het beitelten aan de gevel van iedere school en vooral van elke academie, je moest het in vlamme letters aanbrengen boven de ingang van iedere kerk en nog eens aan ieder altaar, je moest geen voordracht houden zonder deze woorden als waarschuwing vooraf en als correctie daarna. Denk erom, het is niet zo, dat moest het eerste artikel zijn van ieder politiek program, het moest prijken aan de kop van iedere krant, in de vergaderzalen van ieder parlement en iedere vereniging. Daarmee moest ieder wetboek beginnen en ieder vonnis. Het is niet zo, dat moest het leidende motief zijn van iedere wetenschap, iedere kunst en elk opvoedingsstelsel en van iedereen die*

zich daarmee bezighoudt. Het is niet zo, het is niet zo, dat is het beginsel van alle wijsheid.

Boone vat de woorden op als een groot vraagteken, het is mobiel uitgevoerd en daardoor inzetbaar om in relevante situaties een kritische vinger aan de pols te houden.

Het beeld is in 2006 opgenomen in de collectie van de Tweede Kamer

Boone's werk heeft iets te zeggen! De start van Kunst boven het maaiveld in de Enschedese wijk Horstlanden-Veldkamp is interessant. Ongetwijfeld hebben Uylen en De Wit, de eerste als ervaren en doortastend galeriehouder (voorheen van Lans-Uylen in Hengelo), de laatste als bevlogen architect (zie de Roskam van vorige week) nog veel moois in petto voor het Pet Paviljoen.

Elke brief wordt met aandacht gelezen en soms, wanneer naam en adres bekend zijn, geplaatst; (te) lange brieven kunnen worden ingekort.

POST

Helden en getuigen niet uit Jacob Olle van Van Veen

Naar aanleiding van de hoofd(re)dactie van Han Pape van vrijdag 4 april (Roskam nr. 14) wil ik laten weten dat ik diep werd geroerd. Pape schrijft over een monument voor tien mensen die kort voor de bevrijding werden geëxecuteerd, niet omdat ze iets hadden gedaan, maar omdat ze op de verkeerde tijd op de verkeerde plek waren, opgepakt bij wijze van represaille en doodgeschoten.

Dat was enkele dagen voor de bevrijding. Ik kende de plek en de gemeente niet, maar ben er geweest, zozeer greep het mij aan wat er geschreven werd.

Vooraf het noemen van de namen in de tekst en het simpel schrijven hoe een leven in elkaar zit: "dat ze zoals alle schepselen hebben, gelopen, gewerkt, gegeten en gedronken, liefgehad, opgevoed, gehuild en gelachen".

Het heeft mij tot tranen geroerd. Ook de vraag van Pape aan zichzelf en ik denk aan zijn lezers, in elk geval aan mij, dat je nooit weet of je als je voor de keuze staat behoort tot de mensen die doden of die gedood worden.

In dat verband schrijft Pape dat getuigen zelden helden zijn en dat helden zelden getuigen. Hij refereert aan het lied *Jacob Olle* van Herman van Veen, maar de woorden komen uit het lied *Helden*, waarvan het eerste refrein luidt:

*De rechters linkerhand beeft
En weet niet wat de rechter doet
De rechters rechterhand leeft
Van hetgeen de rechter doet
En ieder doet de ogen dicht
En houdt zich maar gedeisd
Liever laf en levend
Dan een held tot elke prijs
Getuigen zijn zelden helden
Echte helden getuigen zelden*

Ik begrijp dat Pape dacht dat het om de tekst van *Jacob Olle* zou gaan, want ook daarin speelt de oorlog een rol, zie deze passage:

*Vroeger vocht hij voor de vrede
In een ver en vochtig land
Schoot hij dertig man aan stukken
En stak daarna het dorp in brand
Hiervoor kreeg hij toen 't grootkruis
In de Nederlandse leeuw
Maar soms werd hij 's nachts weer wakker
Met een kreet, met een schreeuw*

Nogmaals mijn grote dank voor het prachtige stukje van Han Pape in uw mooie blad dat ik elke week me zoveel plezier lees.

Siny G. Jansen,
Enschede

Actie voor behoud Concordia terecht

Ik ben altijd vóór behoud van theaters, zeker van die fraaie als Concordia - tenzij er instortingsgevaar bestaat - en wie theater zegt zegt vooral toneel.

De rest is mooi meegenomen, lezingen, feestjes, nevenactiviteiten, maar als ze de hoofdmoot worden zakt de cultuurwaarde naar het vriespunt.

Als een directeur die toneelfunctie niet uit alle macht verdedigt zijn er economische belangen in het spel waartegen de man of vrouw zich niet opgewassen waant.

Hij of zij zou dan beter een kale zaal elders in de stad kunnen gaan verhuren voor al die nevenactiviteiten.

En de functienaam zou dan Penningmeester kunnen zijn.

Jelle van Buuren,
Enschede